

สุพรรณนิการ์ แก้วมณี
งานการพยาบาลป้องกันโรค
และส่งเสริมสุขภาพ ฝ่ายการพยาบาล
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

โชคดีแค่ไหน... ที่ทุกข์แค่ไหน

สมัยฉันเป็นนักศึกษา ฉันเคยได้กินแต่ “ข้าวราดแกงฟรี” ทุกวัน มูลค่าอาหารจานนี้คือ 15-20 บาท โดยอาหารเหล่านี้มาจากคูปองอาหารฟรีที่ฉันได้จากมหาวิทยาลัย ถ้าต้องการกินอย่างอื่นต้องเพิ่มเงินเอง แต่ฉันไม่มีเงินพอที่จะซื้ออย่างอื่นเพิ่มเติมได้ ฉันจึงได้แต่กินข้าวในงานนั้นพลางมองป้ายอาหารตามสั่งจานละ 25-30 บาทของร้านข้างๆ ฉันรู้สึกอยากมีโอกาสได้ลิ้มลองรสชาติอาหารพวกนั้นบ้าง แต่มันมีราคาสูงเกินกว่าที่ฉันจะมีโอกาสได้ลิ้มลองมัน ฉันคิดในใจมาตลอดว่า ‘**ยังมีใครน่าสงสารและลำบากกว่าฉันอีกไหมนะ?**’

แต่ในเวลานั้น ฉันไม่เคยรู้เลยว่า ยังมีเด็กชายอีกคนหนึ่งซึ่งอยู่ไกลคนละภาคของประเทศไทยที่ทำให้คำว่า ‘**ลำบาก**’ ของฉันค่อยๆ จางหายไป เมื่อฉันได้รู้จักกับเขา

‘**หมอก**’ เกิดมาในครอบครัวที่เขาบอกว่า ‘**ยากจน**’ ได้เต็มปาก เด็กชายรู้จักคำนี้มาตั้งแต่เริ่มจำความได้ เขาอาศัยอยู่ในบ้านหลังเล็กกับแม่และตายาย พ่อของเขาทิ้งเขาและแม่ไปตั้งแต่เขาอายุได้ 1 เดือนเศษ อย่าถามว่าหมอกจำหน้าพ่อได้ไหม เพราะถึงตอนนี้เขาไม่เคยรู้เลยว่าพ่อเป็นใคร ถึงจะเดินชนกัน หมอกก็ไม่มีทางรู้แน่ๆว่าเขาคือพ่อ

ฉันพบหมอกที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมชายตอนนี้อายุ 18 ปีเต็ม ฉันได้รู้เรื่องราวบางอย่างเกี่ยวกับตัวเขาจากชาร์จเหล็กและเวชระเบียน มันทำให้ฉันรู้สึกเห็นใจในชีวิตของหมอกมาก แต่วันนี้ฉันจะได้รู้เรื่องราวเกี่ยวกับเขามากขึ้น เรื่องราวต่างๆ ในชีวิตของเขาและผู้หญิงคนหนึ่งที่เขาเรียกว่า ‘**แม่**’

ฉันนัดพบกับแม่ของหมอกในเช้าวันหนึ่ง ครั้งแรกที่ฉันเห็นแม่ของหมอก ทำให้ฉันรู้สึกว่าครอบครัวนี้คงผ่านเรื่องราวบางอย่างในชีวิตมาไม่น้อย แม่ของหมอกตัดผมสั้น ผิวคล้าและกร้านแดด ใส่เสื้อตัวเก่า แต่ใบหน้ากลับยิ้มแย้ม ดวงตาใสซื่อ แต่แฝงความเศร้าไว้ข้างใน ทันทีที่เธอเห็นฉัน เธอก็ยกมือขึ้นไหว้ฉันทันที

“**สวัสดีจ๊ะ**” น้ำเสียงใสซื่อของเธอเปล่งผ่านริมฝีปากที่แห้งผาก พร้อมกับพนมมือค้างไว้จนเดินมาถึงฉัน ฉันยิ้มให้เธอ

เราใช้เวลาพูดคุยกันร่วมชั่วโมง เพราะ ‘**น้ำแก้ว**’ แม่ของหมอกมีอะไรมากมายในชีวิตที่ได้บอกเล่าให้ฉันฟัง น้ำแก้วไม่ได้เป็นคนเล่าเองตั้งแต่ต้น แต่ฉันเห็นแววตาอันอึดอัดเหมือนอยากจะระบาย ฉันจึงเป็นคนเริ่มต้นบทสนทนาเอง

“**น้ำแก้วรู้สึกอย่างไรคะ**” ฉันเริ่มต้นถามเธอ “**น้ำแก้วมีอะไรอยากพูดกับพยาบาลหรือเปล่า พูดได้ทุกอย่างนะ พยาบาลมีเวลารับฟังและพร้อมจะคุยกับน้ำแก้วเสมอค่ะ**”

น้ำแก้วจึงมีความกล้าพอที่จะระบายบางสิ่งบางอย่างที่อัดอั้นตันใจให้ฉันฟัง สิ่งแรกที่ฉันรับรู้ได้คือ เธอมีความใสซื่อ ทั้งในน้ำเสียง สำเนียง แววตา และรอยยิ้มทุกอย่างช่างดูจริงใจ และสิ่งต่อมาที่ฉันได้รับรู้จากน้ำแก้วก็คือ ครอบครัวเธอมีปัญหาทางการเงิน ครอบครัวมีความลำบากมาก ส่วนหมอกลูกชายของน้ำแก้วเป็นเด็กดีมาตลอด แต่มาป่วยตอนที่น้ำแก้วอายุเริ่มมากแล้ว

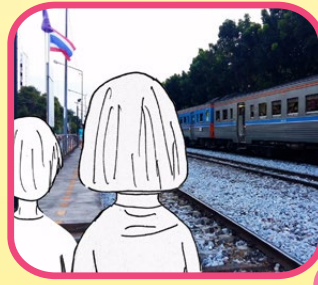
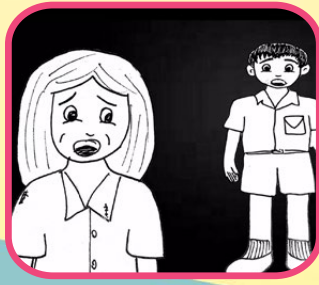
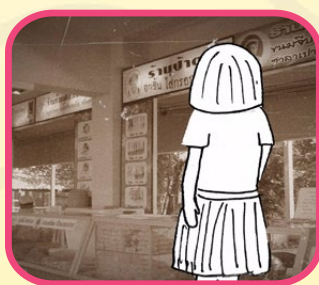
ปีนี้น้ำแก้วอายุย่างเข้า 55 ปี แต่น้ำแก้วไม่ได้มีงานประจำทำเป็นหลักแหล่ง เนื่องจากความรู้ โอกาสที่น้อยนิด และอายุที่มากขึ้นทุกวันน้ำแก้วจึงได้แต่ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งรับจ้างทุกอย่าง แล้วแต่ว่าใครจ้างจะให้ทำอะไร เช่น รับจ้างทำงานบ้าน ร่ายวัน รับซักรีด ล้างจาน ถางหญ้า น้ำแก้วทำได้ทุกอย่าง ขอเพียงแต่ได้เงินและเป็นงานที่สุจริต ซึ่งน้ำแก้วจะได้ค่าจ้างวันละ 100-250 บาท บางวันก็ไม่มีการจ้าง น้ำแก้วเคยคิดจะขายของ แต่ก็ไม่มีเงินพอที่จะนำไปเป็นทุน เงินที่ได้แต่ละวันอยากจะเก็บออมก็ไม่สามารถเก็บได้ เพราะรายจ่ายที่มากมาย น้ำแก้วมีพ่อและแม่วัย 90 ปีที่ต้องดูแล และยังมีค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ทั้งค่ากินข้าว ค่าของใช้ภายในบ้าน และตอนนี้มียังค่าเดินทางเพื่อที่จะพาหมอกมาโรงพยาบาลอีก น้ำแก้วพยายามจัดการค่าใช้จ่ายให้เพียงพอในแต่ละวัน เพราะไม่อยากมีหนี้สิน เธอจึงต้องประหยัดให้ถึงที่สุด

น้ำแก้วมีพี่น้อง 2 คน แต่น้องสาวอีกคนไม่เคยมาช่วยดูแลพ่อแม่ มีหน้าซำยังพาสามีมาที่บ้านเพื่อรื้อหลังคาบ้านที่เป็นสังกะสีและไม่ไปอีก

“สังกะสี ไม้ โครงบ้านนี้ต้องแบ่งกันสิ เพราะเป็นของที่พ่อกับแม่สร้าง พี่จะเก็บไว้คนเดียวได้ยังไง” นี่คือคำพูดของน้องสาวที่บอกกับน้ำแก้ว แต่นี่พ่อและแม่ของน้ำแก้วก็ยังมีชีวิตอยู่ และยังอยู่ในบ้านหลังเล็กๆ หลังนี้ แต่น้องสาวคนนี้ก็ไม่เคยสนใจเลยว่าพ่อและแม่จะอยู่กันอย่างไร แค่มารขอแบ่งสมบัติที่พ่อและแม่มี แต่น้ำแก้วไม่ยอมและขัดขวางจนถึงที่สุด น้ำแก้วยอมที่จะมีปากมีเสียงและตัดขาดน้องสาวเพื่อปกป้องให้พ่อแม่มีที่อยู่ที่ดีกิน จนปัจจุบันน้องสาวของน้ำแก้วก็ไม่ติดต่อมาอีกเลย น้ำแก้วจึงเป็นเหมือนลูกสาวคนเดียวที่ต้องรับภาระทั้งหมด

น้ำแก้วมีลูกชาย 1 คน วัย 18 ปี ก็คือหมอก ซึ่งตอนนี้กลายเป็นผู้ป่วยของฉันทน์ สามีของน้ำแก้วแยกทางไปและไม่เคยติดต่อมาอีกเลย ทั้งพ่อแม่และลูกจึงเป็นภาระที่น้ำแก้วต้องดูแลทั้งหมด ทั้งที่น้ำแก้วไม่มีวิชาความรู้ที่จะไปทำมาหากินได้เลย แต่น้ำแก้วก็สู้สุดกำลัง โชคดีที่ตั้งแต่หมอกเริ่มโต เขาก็ช่วยทำงานเพื่อส่งตัวเองเรียน และให้เงินน้ำแก้วไว้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในบ้าน แม้จะเป็นเงินเพียงเล็กน้อย แต่น้ำแก้วก็รู้สึกภูมิใจเป็นที่สุดที่มีลูกที่ดีแบบนี้

หมอกเป็นเด็กน่ารัก ขยันและตั้งใจเรียนจนเป็นที่รักของครูและเพื่อนๆ ครูที่โรงเรียนก็พยายามช่วยหางานให้เขาทำเพื่อจะได้มีรายได้ และยังได้รับทุนโรงเรียนบ่อยครั้ง แม้ว่าหมอกจะไม่ได้เป็นเด็กที่เรียนเก่งที่สุด แต่หมอกก็เรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาตลอด ตั้งแต่เข้าโรงเรียน เขารบกวเงินทางบ้านน้อยมาก ใครๆ ต่างก็บอกว่าน้ำแก้วโชคดีที่มีลูกแบบนี้ จนวันที่หมอกเริ่มเข้าไปเรียนต่อในเมือง ซึ่งทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นคือค่าหอพักและค่าเดินทาง หมอกต้องทำงานมากกว่าเดิม ทำทุกอย่างที่มีคนจ้างเช่นเดียวกับน้ำแก้ว หลังเลิกเรียนหมอกมีงานประจำคือ ช่วยเจ้าของหอพักส่งนมเปรี๊ยะตามร้านค้า รวมถึงวันเสาร์-อาทิตย์ด้วย

หลังจากส่งนมเสร็จ เขาจะมารับจ้างเลี้ยงเด็กวัย 5 เดือน ซึ่งเป็นลูกของเจ้าของหอพัก หมอกช่วยหีบจับปิดกวาดเช็ดดู และช่วยทำทุกอย่างที่ทำได้ ความขยันบวกกับความเป็นคนดีทำให้เจ้าของหอพักเอ็นดู จึงไม่ต้องให้เขาเสียค่าเช่าหอพักและยังมีงานให้ทำอีกด้วย ตลอดเวลาที่อยู่ไกลบ้าน หมอกคิดถึงแม่และห่วงตากับยายมาก แต่เขากลับบ้านบ่อยไม่ได้ กลับได้เพียงเดือนละครั้งหรือสองเดือนครั้ง เพราะต้องทำงานในช่วงวันหยุด และประหยัดค่าเดินทางเพื่อเก็บเงินไว้ให้แม่ใช้จ่ายและให้ตัวเองเรียน

เหลือการเรียนอีกแค่ 1 เทอม หมอกก็จะจบ ปวช. แต่จู่ๆ เขาก็รู้สึกไม่สบาย ทำอะไรก็เหนื่อยง่ายขึ้น เขาจึงลาป่วยกลับไปพักที่บ้าน น้ำแก้วเห็นหมอกมีอาการป่วยก็ไม่สบายใจ จึงพาหมอกไปโรงพยาบาล

หลังจากที่หมอกพบแพทย์และตรวจร่างกาย แพทย์บอกว่าหมอกเป็นมะเร็งที่ปอด หมอกแทบช็อก เขานั่งตัวเกร็ง มือเย็นเฉียบ ส่วนน้ำแก้วได้แต่นิ่งอึ้ง เพราะไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร แต่ขึ้นชื่อว่ามะเร็งก็คงจะไม่ดี แพทย์ต้องทำเรื่องส่งตัวหมอกไปรักษาต่อที่กรุงเทพฯ และต้องมีญาติไปด้วย 1 คน แต่ถ้าแม่พาหมอก รักษาตัว แล้วใครจะดูแลตากับยาย เขาเริ่มเครียดและกังวลอย่างที่สุด และด้วยเงินเก็บที่มีเพียงน้อยนิดจะเพียงพอต่อการรักษาตัวที่กรุงเทพฯ ได้อย่างไร เพื่อนบ้านที่รู้เรื่องอาการป่วยของเขาจึงไปแจ้ง อบต. เพื่อขอความช่วยเหลือเรื่องรถ และส่งเขาไปที่โรงพยาบาลรามารามาธิโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

เมื่อมาถึงโรงพยาบาล หมอกมีอาการเหนื่อยมากขึ้น จนต้องเข้านอนที่โรงพยาบาลเพื่อรับการรักษาตัวทันที ในขณะที่หมอกนอนอยู่ที่โรงพยาบาล น้ำแก้วก็อยู่ที่โรงพยาบาลเช่นกัน ตอนกลางวันน้ำแก้วจะไปดูแลหมอกบนหอผู้ป่วย ตอนกลางคืนจะอาศัยนอนที่บริเวณด้านหลังห้องฉุกเฉิน น้ำแก้วเตรียมเสื้อผ้ามา 2-3 ชุด และนำผ้าห่มผืนเล็กๆ ติดตัวมาด้วย อาจจะพอคลายหนาวได้บ้างในเวลากลางคืน น้ำแก้วนอนบนเก้าอี้ไม้ตัวยาวและผ้าห่มบางๆ ผืนนั้นทุกคืน และจะตื่นเข้ามาอาบน้ำที่ห้องน้ำหลังห้องฉุกเฉิน

“คุณพยาบาลอาจจะดูว่าลำบาก แต่แค่มิที่ให้นอน ให้อาบน้ำ ก็นับว่าดีมากแล้ว” น้ำแก้วบอกกับฉัน **“น้ำไม่ได้นอนคนเดียวนะ มีญาติผู้ป่วยคนอื่นๆ อีกมากที่ต้องมาอาศัยนอนที่นี่ และมาใช้ห้องอาบน้ำเหมือนกัน ตอนเช้าคนอื่นมาวนเวียนผลัดกันอาบน้ำที่นี้เยอะ น้ำเลยตื่นตี 4 มาอาบน้ำก่อน ไม่อย่างนั้นจะรอนานมากเลยจ้ะ”**

“อาบน้ำเสร็จ ก็ซักผ้า แล้วก็ขอตากผ้าแฉๆ ที่จอดรถชั้นใต้ดิน เวลาคนเริ่มตื่น เจ้าหน้าที่ที่เริ่มมาทำงาน น้ำก็รีบเก็บผ้า ไม่อยากให้คนอื่นต้องมาลำบาก” น้ำแก้วหมายถึงเจ้าหน้าที่เวรยามกลางคืนอาจจะโดนต่อว่า ถ้าคนอื่นรู้ว่าเธอตากผ้าตรงนั้น

“แล้วเรื่องอาหารการกิน น้ำแก้วได้กินครบทุกมื้อไหมคะ” ฉันถามต่อ เพราะเป็นห่วงว่าเธออาจจะไม่สะดวกเรื่องข้าวปลาอาหาร เพราะราคาอาหารในกรุงเทพฯ ค่อนข้างสูงทีเดียว

น้ำแก้วเงยหน้ามายิ้มให้ฉัน เหมือนพอจะรู้ว่าฉันเป็นห่วงเธอ ตาเธอแดงๆ ตอนแรกดูเหมือนน้ำแก้วไม่ยากพูดถึง แต่แล้วเธอก็เล่าให้ฉันฟังต่อ

“น้ำซื้อข้าวเปล่า 6 บาท เอามากินกับน้ำพริกที่ญาติคนใช้เตียงข้างๆ ให้มาจ๊ะ” น้ำแก้วตอบพลางหลบสายตา ฉันคิดว่าเธอคงจะรู้สึกเศร้าอยู่เหมือนกัน “ถ้ากินข้าวราดแกงจานละ 25-30 บาท น้ำกลัวว่าเงินจะไม่พอใช้ในวันที่หมอกออกจากโรงพยาบาลจ๊ะ”

ฉันได้ยินแล้วหูถึงกับอื้ออึง ‘ยังมีคนลำบากขนาดนี้เลยหรอ’ ฉันอึ้งไปสักครู่หนึ่ง

“แล้วน้ำแก้วเอาขนมและซื้อไข่กินข้าวมาจากไหนคะ” ฉันถามต่อ

“มีคนอื่นวางทิ้งไว้ น้ำเลยเก็บเอามาใช้จ๊ะ” น้ำแก้วสบตาฉัน “บางวันน้ำก็ซื้อบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปเป็นซองมาแกะใส่ขนมและมากดน้ำร้อนในร้านสะดวกซื้อส่วนของใช้ต่างๆ นั้น หน่วยสังคมสงเคราะห์ให้นำมาจ๊ะ” น้ำแก้วยิ้ม “น้ำก็ยังโชคที่อยู่บ้านนะจ๊ะคุณพยาบาล”

วันนั้นฉันกลับบ้านพร้อมตาแดงๆ ขอบตายังคงเปียกชื้นจากน้ำตาเมื่อคิดถึงสมาชิกในครอบครัวนี้ ฉันรู้คำตอบในวันนี้เองว่า ‘ฉันไม่ได้เป็นคนที่ยากที่สุดในโลก’ เลย

หลังจากนั้นในทุกวันพฤหัสบดีที่มีพระมาบิณฑบาต ฉันจะขอรับของที่พระท่านให้มา ผักน้ำแก้วและหมอก อีกทั้งฉันได้เล่าเรื่องราวของน้ำแก้วและหมอกให้เพื่อนร่วมงานฟัง หลายๆ คนรู้สึกเห็นใจจึงได้ร่วมบริจาคเงินคนละเล็กคนละน้อย เพื่อให้ น้ำแก้วเก็บไว้เป็นค่าใช้จ่ายระหว่างที่หมอกนอนรักษาตัว

ฉันนำเงินทั้งหมดที่ได้ไปให้น้ำแก้ว แม้จะเป็นเงินที่ไม่ได้มากมายนัก แต่น้ำแก้วถึงกับน้ำตาไหลริน น้ำแก้วยกมือไหว้ฉันอย่างนอบน้อม

“น้ำแก้วอย่าคิดว่าเป็นเงินที่บริจาคคนละคน แต่ให้คิดว่าพวกเราได้ช่วยให้ น้ำแก้วและหมอกได้ซื้อของกิน ร่างกายจะได้แข็งแรงขึ้น” ฉันบอกกับเธอ

วันต่อมา ฉันไปเยี่ยมหมอกที่เตียง เห็นน้ำแก้วซื้อปลาทอดมาให้หมอก “หมอกอยากกินมาหลายวันแล้วจ๊ะ วันนี้ได้กินสมใจเสียที” น้ำแก้วบอก ส่วนหมอกก็ทำหน้าตาเอร็ดอร่อยทีเดียว

“แล้วน้ำแก้วได้กินบ้างหรือยังคะ” ฉันถาม พลองมองหมอกที่กำลังเคี้ยวตุ้ยๆ

“ไม่เป็นไรจ๊ะ น้ำไม่อยากกินหรอก แค่เห็นลูกกลับมากินได้ก็ดีใจแล้ว และไม่อยากจะเอาเงินที่คุณพยาบาลให้ไปซื้ออะไร กินแบบเดิมก็กินได้ แต่เงินนั้นทำให้น้ำอยู่ที่โรงพยาบาลได้อีกหลายวัน ซึ่งไม่รู้ว่าจะนานเท่าไร” น้ำแก้วพนมมือขึ้น “เป็นบุญเหลือเกินที่ได้เงินจากคุณพยาบาล เพราะถ้าไม่มีเงินของคุณพยาบาล แม้แต่ข้าวเปล่าก็คงจะไม่มีให้ซื้อกินจนถึงวันนี้”

นี่คือชีวิตจริงของคนคนหนึ่ง คนที่ยากกว่าฉันยังมีอีกมากมายนัก แต่ทุกชีวิตก็ต้องสู้เพื่อดำเนินชีวิตให้ผ่านไปได้ในแต่ละวัน และแต่ละคนก็คงจะพยายามมีความสุขกับอะไรบางอย่างเพื่อเป็นกำลังใจให้กับตัวเอง

ทุกชีวิตล้วนมีความโชคร้ายและโชคดีแตกต่างกันไป บางคนเกิดมามีความยากจน บางคนเกิดมาร่ำรวย บางคนเกิดมาร่างกายผิดปกติ บางคนร่างกายปกติทุกอย่างแถมมีสมองอันชาญฉลาด บางคนมีปัญหาชีวิต บางคนไม่มีปัญหาชีวิต (แต่จริงหรือ) บางคนมีความทุกข์มาก บางคนมีความสุขมาก แต่ที่ฉันแน่ใจก็คือ ในทุกๆชีวิต ไม่มีใครมีแต่ความสุขโดยปราศจากความทุกข์ และบางเรื่องราวที่ฉันได้พบในแต่ละวัน แม้ทำให้ฉันแสนสะเทือนใจ แต่มันก็ทำให้ฉันรู้สึกได้ว่า โชคดีแค่ไหนที่ฉันมีความสุขเพียงเท่านั้น

ยิ่งไปกว่านั้น ยังทำให้ตัวฉันได้รู้ว่าชีวิตของฉันนั้นช่างมีคุณค่ามหาศาล ฉันได้มีโอกาสสัมผัสชีวิตหลากหลายรูปแบบ และยิ่งไปกว่านั้นฉันได้รับรู้แล้วว่า ‘วิชาชีพพยาบาล’ ของฉัน มีคุณค่าอย่างไร

ทำให้ฉัน ได้รู้จัก ได้เรียนรู้ ได้สัมผัส ได้ช่วยเหลือ ได้เป็นผู้ให้
และทำให้ฉัน ... ได้ทำสิ่งดีงามในทุกๆ วันที่ผ่านมา